

Ю.Б. Яценко, Н.В. Медведовська, В.А. Русняк (Київ)

НАУКОВИЙ ВКЛАД ДУ «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ МОЗ УКРАЇНИ» В ОПТИМІЗАЦІЮ СИСТЕМИ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ УКРАЇНИ

ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України»

Висвітлено науковий вклад ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України» в оптимізацію системи медичної допомоги населенню України.

Ключові слова: ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України», науковий вклад, оптимізація медичної допомоги.

У 2009 р. за участю науковців ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України» (далі – інститут) розроблено «Стратегію розвитку системи охорони здоров'я: український вимір», у якій комплексно проаналізовано проблеми сучасної української охорони здоров'я та їх причини, науково обґрунтовано шляхи системної оптимізації системи охорони здоров'я, що базується на структурній перебудові системи надання медичної допомоги та зміні системи її фінансування.

Зазначений документ став базовим для прийняття на державному рівні програми реформування системи медичної допомоги населенню. Основні положення реформи охорони здоров'я України викладені в розділі «Підвищення стандартів життя. Реформа медичного обслуговування» Програми економічних реформ Президента України на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава».

На виконання Програми економічних реформ Президента України на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» в частині реформування системи медичної допомоги населенню інститут виконує 12 науково-дослідних робіт (НДР) за такими напрямками:

- наукове обґрунтування напрямків удосконалення системи фінансово-економічних відносин в охороні здоров'я;
- наукове обґрунтування правових засад реформування механізмів фінансування та управління системи охорони здоров'я з урахуванням досвіду європейських країн; вивчення нормативно-правових,

медико-організаційних передумов та науковий супровід реструктуризації надання медичної допомоги;

- наукове обґрунтування, розробка питань організації і управління охороною здоров'я; формування і супровід державних та галузевих програм розвитку охорони здоров'я; моніторинг та аналіз стану виконання Міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації» на 2002–2011 роки;
- наукове обґрунтування регіональних аспектів формування цільових програм і заходів за результатами моніторингу показників стану здоров'я дорослого населення та їх прогнозних тенденцій;
- вивчення сучасних тенденцій смертності населення України та наукове обґрунтування заходів з попередження передчасної смертності;
- наукове обґрунтування системи стандартизації медичної допомоги та впровадження доказової медицини; організація та проведення організаційно-методичної роботи з розробки, адаптації, рецензування, впровадження та моніторингу медичних стандартів / клінічних протоколів у практику охорони здоров'я;
- систематизація законодавства України у сфері охорони здоров'я.

Загальні результати виконання НДР за роки проведення реформи:

- обґрунтовано та розроблено принципи організації первинної медико-санітарної допомоги населенню на засадах сімейної медицини, модель вторинної медичної допомоги на рівні районних територіальних медичних об'єднань;

- розроблено методику прогнозних розрахунків чисельності медичних кадрів з урахуванням впливу захворюваності населення та чинників змін потреби у посадах лікарів і середнього медичного персоналу, заміщення вибуття їх за рахунок смертності, настання пенсійного віку, сальдо міграції тощо; моделі середньострокового прогнозування чисельності медичних кадрів;
- удосконалено технології рейтингової оцінки діяльності та ресурсного забезпечення закладів охорони здоров'я АР Крим, областей України, міст Києва і Севастополя;
- розроблено стратегію реорганізації економічних складових охорони здоров'я України з урахуванням найкращого світового досвіду і особливостей соціально-економічного, культурно-історичного та політичного розвитку України; викладено головні передумови та пропозиції стосовно тенденції змін економічних засад при проведенні оптимізації системи охорони здоров'я; обґрунтовано різні моделі фінансування для закладів охорони здоров'я з урахуванням нових напрямків реформування надання первинної і вторинної медичної допомоги; наведено розрахунки визначення потреби у фінансових ресурсах для системи охорони здоров'я України;
- вивчено сучасні тенденції смертності населення України; обґрунтовано стратегію з попередження передчасної смертності;
- визначено потребу системи охорони здоров'я в телемедичній допомозі з метою підвищення ефективності управління галуззю охорони здоров'я та інформаційної підтримки практичної медицини;
- визначено основні переваги та недоліки правового регулювання ринку медичних послуг у законодавстві країн європейського регіону; науково обґрунтовано перспективи формування в Україні нормативно-правових засад регульованого ринку медичних послуг;
- науково обґрунтовано і розроблено методологію розробки індикаторів якості надання медичної допомоги та уніфікованого класифікатора медич-

них послуг; обґрунтовано модель управління якістю надання медичної допомоги в Україні та визначено механізми управління якістю надання медичної допомоги в Україні;

- обґрунтовано та розроблено вітчизняну модель управління якістю медичної допомоги, реалізація якої сприятиме поліпшенню якості та ефективності медичних послуг, що надаються населенню;
- започатковано нормативно-правові умови для розробки науково обґрунтованих медичних стандартів (клінічних протоколів).

Результати наукової оцінки реалізації Європейської політики «Здоров'я для всіх» в Україні використано при підготовці пропозицій до проекту Закону України «Про затвердження Загальнодержавної цільової соціальної Програми «Здорова нація» на 2009–2013 роки.

У рамках НДР «Науково-методологічне та організаційно-методичне забезпечення моніторингу виконання Міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації» на 2002–2011 рр.» проведено науковий аналіз результатів моніторингу та інформаційного забезпечення процесу виконання Програми за 8 методологічно поєднаними блоками (основні напрями державної політики в охороні здоров'я в сучасних соціально-економічних умовах України; здоров'я різних верств населення; захворюваність населення на найбільш поширені хвороби; організація медичної допомоги; ресурси системи охорони здоров'я: фінансові, кадрові, медикаментозні та технічні; діяльність санітарно-епідеміологічної служби; профілактична спрямованість та формування здорового способу життя; інформатизація та наукове забезпечення охорони здоров'я).

Робота науковців інституту, крім безпосереднього виконання запланованих НДР, спрямована на створення законодавчої бази реформи охорони здоров'я та її методичне забезпечення, пропаганду стратегії реформи серед заінтересованих категорій населення, міжнародне співробітництво з питань розвитку національної системи охорони здоров'я.

Участь співробітників інституту в розробці нормативно-правових документів наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Законотворча робота ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України» у 2009–2011 рр.

Вид законодавчого акту	Рік		
	2009	2010	2011
Проект закону	11	6	18
Проект урядового акту	22	17	11
Наказ МОЗ України	12	21	34

Таблиця 2

Наукові публікації співробітників ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України» у 2009–2011 рр.

Назва	Рік		
	2009	2010	2011
Монографії	14	23	14
Публікації у матеріалах конгресів, з'їздів, конференцій	69	68	121
Навчальні посібники	5	6	2
Посібники	2	–	1
Довідники	2	2	6
Словники	1	1	1
Підручники	–	1	1
Брошури	8	7	4
Публікації у газетах	2	1	17
Статті в наукових журналах	122	79	107
Статті в збірниках наукових праць	2	–	3
Публікації за кордоном	6	6	8
Методичні рекомендації	8	30	16
Інформаційні листи	2	2	2
Галузеві нововведення	45	–	20
Патенти	–	3	

Співробітники інституту беруть участь у міжнародних форумах, конференціях, стажуванні за кордоном, в якості експертів – у місії ВООЗ з контролю над тютюном. Інститут впроваджує Грант № ТГ099614 Фонду інституційного розвитку для пілотних проектів підтримки реформування системи охорони здоров'я в Україні в рамках Рамкової угоди щодо грантів технічної допомоги між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку від 14.01.1998 р.

Інститут є головною установою в Україні щодо впровадження проекту ВООЗ в Україні «Здорові міста». За активну роботу в цьому напрямку він отримав подяку ВООЗ.

ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України» є засновником журналів «Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України», «Україна. Здоров'я нації», співзасновником журналів «Современная педиатрия», «Здоровье женщины».

Тематична спрямованість журналу «Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України»: питання державної політики охорони здоров'я; теоретичні основи системи охорони здоров'я; концептуальні

основи реформування галузі; питання профілактики в охороні здоров'я; медико-демографічні та медико-соціологічні дослідження; вивчення та прогнозування здоров'я населення, розробка моделей управління здоров'ям; медичні проблеми здорового способу життя; організація охорони здоров'я населення; питання управління охороною здоров'я; економіка охорони здоров'я, страхова медицина; нормативне, правове, кадрове, інформаційне, матеріально-технічне, фінансове забезпечення системи охорони здоров'я; сучасні медичні технології; проблеми підготовки медичних кадрів та організація післядипломної освіти; організація санітарно-епідеміологічної служби; комплексна інформація системи охорони здоров'я, її правове, інформаційне, програмне і технічне забезпечення; організація наукових досліджень у системі охорони здоров'я та впровадження нововведень; питання історії медицини, медичної етики та деонтології; проблеми організації наукової медичної інформації; організація охорони здоров'я та управління нею в екстремальних умовах; міжнародний досвід з організації охорони здоров'я; міжнародне співробітництво з питань охорони здоров'я.

Тематична спрямованість журналу «Україна. Здоров'я нації»: Міжгалузєва комплексна програма «Здоров'я нації» на 2002–2011 рр.; здоров'я населення та його перспективи; проблеми демографічного розвитку; організація медичної допомоги; боротьба із соціально небезпечними хворобами; правове забезпечення охорони здоров'я; права та захист пацієнта та лікаря; управління охороною здоров'я; розвиток національної системи охорони здоров'я; сільська медицина; розвиток приватного сектору; розвиток стандартизації медичної допомоги; економіка охорони здоров'я; соціальні про-

блеми охорони здоров'я; доказова медицина; медичні кадри; проблеми медичної освіти; формування здорового способу життя; проблеми екології та охорони здоров'я; міжнародний досвід охорони здоров'я; історія медицини; фармація; офіційна інформація.

Наукові публікації співробітників інституту за 2009–2011 рр. наведено у табл. 2.

Таким чином, можна константувати, що співробітники інституту проводять значну роботу з питань розбудови національної системи охорони здоров'я України.

Дата надходження рукопису до редакції: 24.01.2012 р.

Научный вклад ГУ «Украинский институт стратегических исследований МЗ Украины» в оптимизацию системы медицинской помощи населению Украины

Ю.Б. Яценко, Н.В. Медведевская, В.А. Русняк (Киев)

Освещен научный вклад ГУ «Украинский институт стратегических исследований МЗ Украины» в оптимизацию системы медицинской помощи населению Украины.

Ключевые слова: ГУ «Украинский институт стратегических исследований МЗ Украины», научный вклад, оптимизация системы медицинской помощи.

Scientific contribution SI «Ukrainian Institute of Strategic Researches Ministry of Health of Ukraine» in the optimization of medical care system in Ukraine

Yu.B. Yashchenko, N.V. Medvedovska, V.A. Rusnyak (Kyiv)

Scientific contribution SI «Ukrainian Institute of Strategic Researches Ministry of Health of Ukraine» in the optimization of medical care system in Ukraine has been shined.

Key words: SI «Ukrainian Institute of Strategic Researches Ministry of Health of Ukraine», scientific contribution, optimization of medical care system.